

นวัตกรรม

ชื่อผลงานนวัตกรรม สมุดบันทึกผลงานสุขภาพ “เด็กดี พัฒนาการสมวัย”

ชื่อผู้เสนอผลงาน นายวิวัฒน์ สุโภชน์ ตำแหน่งพยาบาลวิชาชีพ

ชื่อ/ที่อยู่ของหน่วยงาน สถานีอนามัยเฉลิมพระเกียรติ ๖๐ พรรษา นวมินทราชินี ตำบลบ้านกลาง

ที่มาโครงการ (ความเป็นมาของนวัตกรรม สถานการณ์ปัญหา เหตุผลความจำเป็นในการเกิดนวัตกรรม)

จากนโยบายกระทรวงสาธารณสุข กำหนดให้มีการขับเคลื่อน มหัทศจรย์ ๑,๐๐๐ วันแรกของชีวิต และโครงการจิตรประภัสสร สถานีอนามัยเฉลิมพระเกียรติฯ บ้านกลาง ได้ดำเนินการตามนโยบาย ใน ปีงบประมาณ ๒๕๖๔ ซึ่งความสำคัญของโครงการนี้มีแนวคิด นับตั้งแต่ปฏิสนธิจนถึง ๕ ปี เป็นช่วงที่โครงสร้างสมองมีการพัฒนาสูงสุด ส่งผลต่อการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ ดังนั้น เด็กจึงควรได้รับสารอาหาร ที่ครบถ้วน ในช่วงดังกล่าว โดยช่วง ๒๗๐ วัน อยู่ในท้องแม่ แม่ควรกินอาหารที่ดีมีประโยชน์ เช่น ปลา ตับ ไข่ ผัก ผลไม้ และนมสดรสจืด ช่วง ๑๘๐ วัน (แรกเกิดถึง ๖ เดือน) เป็นช่วงที่ลูกควรได้กินนมแม่อย่างเดียว ๖ เดือนเต็ม เพราะนมแม่เป็นอาหารที่ดีที่สุดสำหรับลูก จากนั้น ๕๕๐ วัน (หลัง ๖ เดือนถึง ๒ ปี) ตลอดจนถึงอายุ ๕ ปี ให้ลูกกินนมแม่ควบคู่อาหารตามวัย เพื่อเป็นการเตรียมสมอง ร่วมกับการพัฒนาทักษะของเด็กโดยกระบวนการกระตุ้นผ่านกิจวัตรประจำวัน ในรูปแบบ กิน กอด เล่น เล่า นอน ฝ้าคูพิน ที่เหมาะสมจากผู้ปกครอง และชุมชน ซึ่งเป็นส่วนสำคัญในการสร้างเด็กไทย ให้มีคุณภาพ การส่งเสริมสุขภาพสตรีตั้งครรภ์ เป็นจุดเริ่มต้นแห่งการพัฒนาคุณภาพประชากรที่เริ่มตั้งแต่อยู่ในครรภ์ เพื่อการตั้งครรภ์และการคลอดเป็นไปด้วยความราบรื่น มารดาและทารกปลอดภัย ปราศจากภาวะแทรกซ้อน และมีสุขภาพแข็งแรง น้ำหนักทารกแรกเกิด เป็นข้อบ่งชี้ที่สำคัญของการเจริญเติบโต และการมีชีวิตรอดของทารก ทารกที่มีน้ำหนักน้อยกว่า ๒,๕๐๐ กรัม มีอัตราการอยู่รอดต่ำ มีความสัมพันธ์กับพัฒนาการเด็กล่าช้า

จากข้อมูลสถานีอนามัยเฉลิมพระเกียรติฯ บ้านกลาง ปีงบประมาณ ๒๕๖๒-๒๕๖๔ ที่ผ่านมา พบว่า เด็กอายุ ๐-๕ ปี สูงดีสมส่วน (ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๖๒) ร้อยละ ๖๓.๗๘ , ๕๕.๗๔, ๖๕.๗๐ เด็กอายุ ๐-๕ ปี มีพัฒนาการสมวัย (ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๕) ร้อยละ - , ๑๐๐, ๙๗.๙๒ และเด็กอายุ ๓ ปี ปราศจากฟันผุ ร้อยละ ๔๐.๔๓, ๗๖.๙๓, ๕๐

สถานีอนามัยเฉลิมพระเกียรติฯบ้านกลางได้คิดค้นปรับปรุงคู่มือการติดตามและประเมินพัฒนาการขึ้น เพื่อส่งเสริมการดูแลบุตรให้มีพัฒนาการสมวัย

วัตถุประสงค์ของโครงการ

- เพื่อให้เด็กกลุ่มเป้าหมายของโครงการ มีพัฒนาการสมวัย อย่างน้อยร้อยละ ๙๐
- กระตุ้นให้ผู้ปกครองเฝ้าระวังและติดตามพัฒนาการในเด็กอายุ ๐-๕ ปี

๒. วิธีดำเนินการ

๒.๑ ขั้นก่อนดำเนินโครงการ

- ค้นหาและรวบรวมคู่มือ แนวทาง สมุดบันทึกการตรวจพัฒนาการต่าง เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางการสร้างคู่มือ
- นำคู่มือและเอกสารการตรวจพัฒนาการตามช่วงวัย(DSPM) มาวิเคราะห์ ข้อมูล จัดเรียงเนื้อหากิจกรรม
- สร้างสมุดบันทึกผลงานสุขภาพ “เด็กดี พัฒนาการสมวัย”
- ทดลองนำสมุดบันทึกผลงานสุขภาพ “เด็กดี พัฒนาการสมวัย” มาใช้ในคลินิกตรวจพัฒนาการโดยแนะนำให้ผู้ปกครองเห็นความสำคัญของพัฒนาการเด็ก
- สรุปผลจากความพึงพอใจของผู้ปกครองในการใช้สมุด และข้อเสนอแนะจากผู้ปกครองมาปรับปรุงสมุดบันทึกผลงานสุขภาพ “เด็กดี พัฒนาการสมวัย”
- จัดทำสมุดบันทึกผลงานสุขภาพ “เด็กดี พัฒนาการสมวัย”

๒.๒ ขั้นระหว่างดำเนินโครงการ

- ชี้แจงวิธีการใช้สมุดบันทึกผลงานสุขภาพ “เด็กดี พัฒนาการสมวัย” ให้กับเจ้าหน้าที่ในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลรับทราบการใช้สมุดในคลินิก
- สอบถามความพึงพอใจในเจ้าหน้าที่ในที่ให้บริการในคลินิกและผู้ปกครองเด็ก ๐-๕ ปี ที่มารับบริการในคลินิก
- ติดตามพัฒนาการเด็ก ๐-๕ ปี ได้รับการตรวจพัฒนาการตามเป้าหมาย

๒.๓ ขั้นหลังดำเนินโครงการ

- สรุปผลการใช้สมุดบันทึกผลงานสุขภาพ “เด็กดี พัฒนาการสมวัย” เจ้าหน้าที่ในคลินิกมา ความพึงพอใจอยู่ในระดับดีมาก ผู้ปกครองเด็ก ๐-๕ ปีมีความพึงพอใจในระดับดีมาก
- ผู้ปกครองเด็ก ๐-๕ ปีให้ความสำคัญในการนำเด็กมาตรวจพัฒนาการตามช่วงวัย

วิธีการใช้ และการพัฒนาต่อเนื่อง

- ใช้สมุดบันทึกผลงานสุขภาพ “เด็กดี พัฒนาการสมวัย” ร่วมกับคู่มือเฝ้าระวังและส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย (DSPM) และสมุดสีชมพู “แม่และเด็ก” สมุดบันทึกผลงานสุขภาพ “เด็กดี พัฒนาการสมวัย” ใช้สำหรับ เด็กอายุ ๙ เดือน เด็กอายุ ๑๘ เดือน เด็กอายุ ๓๐ เดือน เด็กอายุ ๔๒ เดือน และเด็กอายุ ๖๐ เดือน ดังนี้

๑. เจ้าหน้าที่สาธารณสุข ผู้ทำหน้าที่ตรวจประเมินพัฒนาการเด็ก จะถ่ายรูปเด็กขณะตรวจพัฒนาการและนำรูปมาติดที่กรอบภาพ” เด็กดี พัฒนาการสมวัย” ในสมุดบันทึกผลงานสุขภาพ ตามช่วงวัยของเด็ก

๒. เจ้าหน้าที่ทันตสาธารณสุข ผู้ทำหน้าที่ตรวจประเมินช่องปากและฟัน จะถ่ายรูปเด็กขณะตรวจช่องปากและฟันและนำรูปมาติดที่กรอบภาพ” เด็กดี ฟันสวย” ในสมุดบันทึกผลงานสุขภาพ ตามช่วงวัยของเด็ก

ผลการดำเนินงาน (แสดงให้เห็นผลการดำเนินงานเปรียบเทียบก่อนและหลังดำเนินการ, ประโยชน์ที่ได้รับจากการดำเนินงานนวัตกรรม)

สมุดบันทึกผลงานสุขภาพ “เด็กดี พัฒนาการสมวัย” ใช้เพื่อติดตามกิจกรรม และเป็นผลงานด้านสุขภาพ ทำให้เกิดความภาคภูมิใจของผู้ปกครองเด็ก และคอยกระตุ้นเตือนให้นำเด็กมาทำกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพตามช่วงวัยของเด็ก ดังนี้ เด็กอายุ ๙ เดือน เด็กอายุ ๑๘ เดือน เด็กอายุ ๓๐ เดือน เด็กอายุ ๔๒ เดือน และเด็กอายุ ๖๐ เดือน

ตัวชี้วัดผลสำเร็จของโครงการและผลลัพธ์

ตัวชี้วัด (KPI)	เป้าหมาย (Target)	ผลลัพธ์ที่ปฏิบัติได้ (ร้อยละ)
เด็กอายุ ๐-๕ ปี สูงดีสมส่วน	ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๖๒	๖๕.๗๐
เด็กอายุ ๐-๕ ปี มีพัฒนาการสมวัย	ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๕	๙๗.๙๒
เด็กอายุ ๓ ปี ปราศจากฟันผุ	ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๗๓	๕๐

๔. สรุปผลการดำเนินงานตามโครงการนวัตกรรม (ปัจจัยแห่งความสำเร็จ, ปัญหาอุปสรรค, ข้อเสนอแนะและโอกาสพัฒนา)

- ได้รับการสนับสนุนจากสาธารณสุขอำเภอวังทองให้จัดทำนวัตกรรม แหล่งทดลองการนำเครื่องมือไปใช้ในเครือข่าย ทำให้สมุดบันทึกผลงานสุขภาพ “เด็กดี พัฒนาการสมวัย” มีความสมบูรณ์และสามารถนำไปใช้ได้จริงกับการติดตามการตรวจพัฒนาการในเด็กอายุ ๐-๕ ปี

สมุดบันทึกผลงานสุขภาพ “เด็กดี พัฒนาการสมวัย”

